

HAFTANIN ŞAKALARI

U S K U M R U

Uskumrunun mevkii - Nesi olur? - Şarkışı- Borazan Tevfiğin balıkçı fıkrası - Ne yemiş?

Eğer balıklar arasında bir seçim olsa veya bir (Hiyerarşi) yani rütbe sorusu yaparsanız uskumru balık barının üçüncü, dördüncü derecelerinden aşağı düşmez. Çünkü en çok işe yarayan, ötekilere ve lezzetine bakarak ucuz tedarik edilen, müteavazı, bol, şık ve tatlı bir balıktır.

Balık hakkında yazı yazmayı başka bir fırsata bırakarak bugün uskumru hakkında görüşeceğiz.

Uskumrunun kıymetine en büyük delil sahtesinin mevcut oluşudur: Kolyoz. Malum ki kolyoz uskumruye çok benzer. Fakat lezzeti saman gibidir. Aralarındaki fark kolyozun gözleri tıdır, uskumrunun ufak. Kolyozun derisinde menevişler yeşile bakar uskumrununki-ler mavimsi. Ve nihayet kolyoz ekseri uskumrudan daha iri olur. Uskumru balığının her işe yaradığını söylemekle anlatmak istediğim şudur:

Bir kere hiç bir balığın dolması olmaz. Uskumrunun dolması olur. Bu bir. Sonra uskumrunun ızgarası olur. Halbuki mesela kalam, levreğin mercanını ızgarası olmaz tavası olur.

Uskumrunun tavası da olur. Üstelik uskumrunun fırını olur tepside pişirilmiş olur. Papaz yahmış denilen sovanlı yemeği olur. Haşlaması olur. Tuzlaması olur. Tütsülenmiş olur, konserve olur. Uskumrunun şarkışı balığı vardır. Eski balıkçılar bilirdiler:

«Uskumru balığına atım olta»
«Palamut görünce bir yana kaçtı»
«Lüfer hiddetlenen ateşler saçı»
«Bu sene balıklık bek yaman kaçı»

Hakkikaten -nazar değmesin- bu sene balıklık çok şükür bek yaman kaçı. Bir taraftan torik bir taraftan uskumru gıkıyor. Gerçi uskumru hâlâ seksenle iki arasında dalıyor ama buna da şükür.

Uskumru balığı flatını konuşurken hatırlama merhum Borazan Tevfiğin bir fıkrası geldi. Bilimyenlere kısaca Borazan anlatıyorum. Merhum bahriye iftiasında horazan olduğu için adına Borazan Tevfi demişler. Şehir usçu, son derece hoşmeşreb ve fevkalade kuvvetli makkaliddi. Şaş olaysı mutlakla Şehir ziyatrosu veya büyük revülden birine giretti. Kendisinin ihtisası Türk sanat istihlâhında -müser tufanı- dedikleri evde bir nevi (dancer) lük idi. Gelelim hikâyesine.

Bir Ermeni balıkçı başında tabla eşkiden mahallelerde balık tabla eşkiden satılır. Bir sokaktan geçiyor...

— Uskumruu ye! Dolmalık... diye ba-
ğırıyor. Bir düdü penceerden sesleniyor:
— Balıkçı balıkçı! Zo, balıkçı... Sağ-
sam nesin? Duymorsun?

Balıkçı, tabladan dolay başını kaldı-
ramadığından sesin nereden geldiğini
taahhüt etmediği için soruyor:
— İştik kuzum! Lâkin neredesin?
— Evdeyim yavrım.
— Ağnadık evdesin? Hangi evdesin
görümür?
— Zo Artin evdeyim... Neden sor-
up durursun. Sen balıkçısın yoksam
polissin?

— Çattık bel (Bağırarak) Vay uskum-
ru vay... (Tekrar kadına) Madam hangi
kautasın. Evin nomerosu yoktur?
— Yavrım balıkçı. İstemem kayn.
Balık alacağız, yoksam paşaport çıkara-
cağız? Yok evin nomerosu yok kaçınca
katı...

— Kuzum madam. görümürüm. Ba-
şında tabla var. Onu için sotoorum.
Şimdi askısan?
— Öyle desene! Tirş renkli kapı var
ise. Ötünde merdiven var.
— Ha şöyle söyle... gördük... Nekarad
alacaksın?
— Kaça verdin?
— Balıkçı elini açıp alını karışlar gibi
işaret ederek:
— Böyle olur... diye parmaklarla fiat
söylüyor: Vak'ınm geçen harben de
evvel cereyan ettiğini hatırdan çıkar-
mayın!

Bugün **TAKSİM** Sinemasında
Şöhreti bütün dünyaya yayılan beste ve nağmeleri herkesin ağızında dolayan
TÜRKÇE SÖZLÜ — İSPANYOLCA ORJİNAL ŞARKILI
KARMEN
TÜRKÇE SÖZLÜ — İSPANYOLCA ŞARKILI
Baş rolde: Bütün dünya sinema severlerinin birlik mahabubesi ateşli yıldız
İMPERİO ARJANTİNA
Endülüsün şir ve fütun dolu güzellikleri arasında geçen ömzer bir aşkın
hikâyesi... Yaşanan bir sevginin hatırası, kadın entrikaları, gönül
maceraları, kin ve intikam sahneleri dolu bir şaheser:

Bugün **SÜMER** Sinemasında
Büyük ve kuvvetli filmlerin dehağar yıldızı
İNGRİD BERGMAN'ın WARNER BAXTER
ile beraber yarattığı
SONSUZ AŞK
Emsalsiz aşk ve ihtiras filmi mutlaka görünüz:

Bugün **ALTIN ŞEHİR**
Türkiyede 10 senedenberi eş görülmemiş bir şaheser
KRİSTİNA SÖDERBAUM
Renkli film tekniğinin en son zafer abidesidir.

Şehir haberleri

Kaçak sigara ve içkiler

Kaçakçılık bürosu yeniden bir çok kaçak İnhisar maddesi yakaladı

İnhisarlar idaresi kaçak tabak şube-
si tarafından ayın 1 inden 3 üncü günü
akşamına kadar yapılan takibat neti-
cesinde; Beyazıda Ordu caddesinde
Ahmed Gölin dükkânında 94 paket aşı-
gı ve tütün, Beyoğlu İstiklal caddesi-
nde Harılavın dükkânında 216 paket
tütün ve sigara, Beyoğlu Bekar sokakta
Tayfurun dükkânında 34 şişe içki, Ne-
sım Sarfatının dükkânında 6 şişe içki,
İstiklal caddesinde Mustafa Sömez'in
dükkânında 23 şişe bira, Beyoğlu Kuluo-
lu sokagında Vehbinin dükkânında 4 şi-
şe içki, Taksim Rumelikebabısı Salihin
dükkânında 2 şişe içki, İstiklal caddesi-
nde Lâzarinin dükkânında 3 şişe içki,
Nektar birahanesinde 50 şişe bira, Bal-
kan lokantasında 4 şişe içki, Taksimde
Aydede caddesinde 11 numaralı Yanı
Yayadın apartmanında 19 şişe içki,
41 paket sigara, Salıpaazarı yokuşunda
Fehmiye aid 3 numaralı evde 18 şişe içki,
38 paket sigara ve 100 tük kibrit,
Büyükdada Balıkçı caddesinde Yorgi
Hagunun kazinosunda 279 şişe içki, Bi-
yükada Birlik meydanında Çelcan
birahanesinde 11 şişe içki. Büyükdada
Balıkçı caddesinde Karlonun birahanesi-
nde 9 şişe içki, Marikam kazinosunda
4 şişe içki, Büyükdada Karanfil soka-
ğında Aleko Karanarın kazinosunda 77
şişe içki beyname hariç olarak ele ge-
çirilmişti. Bunlar haklarında takibat
yapılmak üzere adliyeye teslim edilmiş-
lerdir.

Postaneden çalınan kolipostallar

Paket postanesinde son günlerde kol-
ler esrarengiz bir surette kaybolmaktay-
dı. Alınan tertibat neticesinde evvelki
gece bir adam sırtda torbalarla posta-
ne kapısından çıkarken yakalanmıştı.
İsminin galib olduğu söylenen adam,
gece bekçisi Osman torbaları, kendi e-
vine götürmek üzere verdikini, başka
hiçbir şeyden haberi olmadığını beyan
etmişti. Bunun üzerine Osman soruşu-
ya çekilmiş ve bu suretle kaybolan kolle-
rin nasıl çaldığını anlatmıştı. Bu işle
alakası olan Muhiddinle hamal Hasan da
yakalanmıştır.

Yeni ekme karneleri

Ekme karnelerinin bazı kimseler
tarafından taklit edilmesi üzerine bu
seferki karnelerin Damga matbaasının
kaymelli evrak basılan kısmında taklit
edilmeyecek bir şekilde tabedilmesi
kararlaştırılmıştır.

Yeni Sabah refikimiz

Yeni Sabah refikimiz Örfi İdare Ko-
miteliği kararıyla bir gün için tatil e-
dilmişti.

Mes'ud bir düşün

Gazetemizin kışe atölyesi eşri arka-
daşımız Kemal Oğan ile Süheyla Bü-
yüköğürün düşünceleri Orduveti salonları-
nda büyük bir davetli kütlesinin huzu-
rile yapılmıştır. Düşün, görünce ge-
çerlerine kadar büyük bir neşe içinde
almış, genç evlilerin kurdukları mes'-
ud yuva kullanmıştı. Arkadaşımız ve
sayın refikasına sadetler dileriz.

İlk soğuklar başlamış, hava kararmış-
tı. Bedia, erkenden sokağa çık-
tığı vakit sımsiyah bulutların, şehrin
yüksek apartmanlarının damlarına de-
ğecekmiş kadar alçaktan geçip gitmekte
olduklarını dikkat etti. Ayaz ne derece
fazla ise, Bediannın mantosu da o kadar
ince idi. Halbuki daha bir hafta evvel,
öğle yemeğine çıktığı zaman gözünden
kaçmamıştı. Bir çok kadınlar, o gün-
lük güzellik anlarında bile kalın ve par-
lak kürklerinin içine saklanmışlar, ulk
pelerinlerine sarılmışlardı.

Fikirler

İş mecmuası ve yayınları

Yazan: Prof. M. Şekib Tunc

Meslek hayatına, felsefe, ahlak ve içtimaiyat meseleleri-
miz için bir -uzuv- haline getirdiği bir
«iş» mecmuasını baş
libasına tesis, bir müddettenberi de sos-
yoloji doçenti doktor Tunaoglu Orhanla
idare eden profesör Fındıkoğlu Ziyâed-
din Fahriyi bu sütünların okuyucuları
pek yakından tanırlar Onun daha mekte-
bin surlarında başlayan yayımcılık faali-
yeti gün geçtikçe gününışarak sekiz se-
nedir devam eden «iş» mecmuasında ke-
malini bulmuştur (1). Ne kâğıd buluram,
ne de zamanın emsalsiz harb galleri on
içininden alıkoymamış, her hale rağ-
men yoluna devam ettirmiştir. Ticari
mahiyeti haiz olmıyan bu gibi mecmu-
aların sermayedar bulmakta uğradığı
müskülleri hamdolsun ki memleketimiz-
de ferdi fedakârlık ve gayretlerle telâfi
edilmektedir. Merhum Abdullah Cevdet-
li ve profesör Baltacıoğlu İsmail Hak-
kılar bu fedakârlığın en yakın misalle-
rini teşkil eder. Bunlar da misale küll-
ri hayatımızda daimi bir surette aktaracak
organlardan mahrum kılacak, fikir ha-
yatımızın zamanla birlikte gelişmesi yo-
luna çok daralmış olacaktır. Onun için bu
kültür fedailerine teşekkür etmek ve
elden gelen yardımı yapmakla mükellet
olmamız icab ediyor.

İş mecmuasının en yüksek pratik gaye-
si felsefe, ahlak, hukuk ve içtimaiyat
bilgilerini hayatın aksiyonlarına yardım-
cı bir hale getirmeye çalışmaktır. Öyle
zannediyorum ki Fındıkoğlu inkılâbı
veya gelenekçi olmak temayüllerinden
ziyade içtimaiyatçı, hukukçu ve ahlâkçı
görüşlerini hakimiyetini özlüyor bir ül-
künün meftunudur. Bu meftuniyetleri
ki ezri inkılâbıyla mukavemet etmek,
gelenekleri de bugünkü manevî ilimle-
rin rehberliğiyle tasfiye ederekten yürü-
tmek ister. Meşru ve meslekî olan bu te-
mayül düşümlere takib edildiği takdirde
terakiye hangi yoldan gitmek istediği
ve mukavemetlerinin nereden geldiği
kolayca anlaşılır sanıyorum. Esasen
en kuyemli talebelerinden olduğu için
fikir ve düşünce yapısını da yakından
bilmekligim icza eder. Merhum Ziya
Gökalpın dogmatizme meyyal içtimaiyat-
çılığıyla Mehmed İzzetin tenkidâr
yapılığın onun üzerinde müessir ol-
muştur. O halde ki Fındıkoğlunun şöh-
siyeti, en kuvvetli olduklarını zannetti-
ğim bu ilk tesirler altında yuğrulduktan
sonra Fransada iş içtimaiyatı üzerinde
çalışan Halbwa'x'dan da hayli istifade et-
miştir. Posta ve Telgraf Mektebi Aşin-
den mezun oldukdan ve bir müddet İst-
anbul postanesinde çalışırken sırf mane-
vî ilimlere olan sevkî yüzünden mesle-
ğini terk ederek Üniversiteye bağlan-
ma ve burada da az zaman içinde kabili-
yetini göstermiş ve nihayet profesörlük
payesini kazanmıştır.

İş mecmuasını yayımlar arasında L.
Lévy - Bruhl'in «Auguste Comte'un
Felsefesi» adlı eserini tercüme ve neş-
retmeye başlaması da başlıca temayül-
ünün ana istikametini gösteren bir işaret-
tir (2).

XIX uncu Fransız asrının ikinci yarısı
hâkim olan bu felsefe bir taraftan
matematik ve müspet ilimlerden, bir ta-
raftan da Saint - Simonizm'den çıkmak
itibarile empirizmle sosyalizmin bir ko-
binezonunu teşkil eder; yalınz burada
ilmi bakım gitgede sosyalist bakıma ga-
lebe eder. Her felsefi doktrinde olduğu
gibi pozitivizmde de bir yığın, bir de
yapıcı taraf vardır. Pozitivizmin yığın
taraf her türlü metafizik inkâr etmek-

(1) Şimdiye kadar sekiz cildi intişar
eden (iş) in en son sayıs 30 unca nü-
şaya teşkil etmekte, bunun müddetini
ise tamamiyle hukuk sosyolojisine has-
redilmiş bulunmaktadır.

(2) Bu eserin birinci cildi (iş) neşri-
yatı altında 1939 da neşredilmişti. Şimdi
de ikinci cildi çıkmış bulunuyor.

Gümrük ambarlarında

İthalât eşyası kaçak yer kalmamıştır

Şehrimizdeki gümrük eşyası
tün liman ambar ve antrepoları,
ticaret antrepoları ithalât mallarını
muhterem. Halen anbar ve antre-
poler küçük bir parti mal koyacak yer
tür. Fakat ihracat mevsnini gel-
duğundan İstanbul, memleketimiz
tarafından külliyetli miktarlarda
mal gelmekte fakat bunlara yer
lanamamaktadır. Bu sebeple
hoşaltılmamakta vagonlar dolu
maktadı.

Bu meselenin halli için yarı-
rada Ticaret Ofisi umumî mü-
başkanı İstanbul ticaret müd-
irliğiyle diğer vekâletler mü-
de birliktelik toplantı yapılmıştır.

Baro umumi heyeti topla-
İstanbul Barosu umumî heyeti
öğleden sonra adliyeye, İstanbul
açtırca mahkemesinde topla-
Ma'keme salonunda yapılan bu
tada, tabiiından vazgeçilen mes-
gortasının yerine bir yardım
kurulması yolundaki proje et-
konuğulmuştur. Neticede, proje
edilmiştir.

Esirgeme Derneğinin hedi-
ladığı hediyelikler
Esirgeme Derneği yaptığı ara-
rını muhterem vatandaşlarımızın
na arzuetmektedir.

Taksim kazinosunda
Tamamile bir Türk müessesesi
Taksim Belediye kazinosu emsali
ve servisinin malûm olan bütün
kemalietine ilâve olarak Avrupa
artistler getirmeye teşebbüs et-
tirmiş muvaffak da olmuştur. Mü-
arazı yetilerinin karşılıklarını
men büyük Avrupa şehirlerinde
hassa Budapeşte'den çok meş-
maruf artistlerle kontratlar imza
malştır. Bu artistlerden şimdiki
halikm çok iyi tanındı ve sevildi
panyol dansözü Julia Reyes ge-
şarklarına başlamıştır.

Hava Kurumunun bir...
Türk Hava Kurumu Samatya
yesi şubesinde son mektubu ön-
aldı.
3/12/342 tarihli nüshasında
ya nahyeleri Hava Kurumu mü-
si Bay Sadettin Mete'nin Hava
tahsilâtından zimmeter olarak
edildiği yazılmıştır. Bu hâdis-
evvel vuku bulmuş ve alâkâlı
tarafından kendisine el çekil-
tahliktir açılmıştır.

Millî-Alemda
Bütün seansları hınca
dolu taşıyor.
RENKLI FİLM TEKNİKİ
SON ABİDESI:
HAVANADA BAYRAM

Yaratırlar:
ALİCE FAYE
CARMEN MIRANDA
CEZAR ROMEO
JOHN RAYNE
AYRICA:
Amerika elhanını bastan
başta titreten
GANGSTERLERİN BABASI

Küçük hikâye

Küçük Kalb

Nuri Refik
Belki de o fırsat, bugün ötüne çık-
cağı. Ayak hikmeti gören yuğurcu kolu
geçen gün ansızın kapısına sıkıştı için
evlere gidecek eşyası yerlerine ula-
tırmak, işi kızlara ediyor. Madma-
del Fedora da dön Bediay:
— Şu sofrta takımı, demişti. Bay
Orhan Sezer sen götürürsün. Ama, biz-
tak kendisine teslim et. Zira adam ku-
cakla para vermiş. Biz de o kadar göz
nuru düktük. Şimdi zaman çok acayib.
Kaybolursa, müşkül vaziyette kalırız!
Aman Yarabbi! Bu ne saadet! Orhan
Sezerle karşı karşıya gelmek! Sofra ta-
kımını o tevdi ederken gözleri göz-
lerine tesadüf edecek, el yine de-
gecek, gülerken kendisine teşekkür edecek,
belki de hafifce genesini oksiyacak, ha-
tımını soracak! O zaman Bediannın da
dill çözülecek, meşhur romanının ha-
yatını, bilhassa «Küçük Kalb» ismin-
deki eserini nasıl yazdığını öğrenmek
istiyecek. İhtimal, bu suretle araların-
da bir dostluk, bir samimiyet başlya-
cak. Sevilecekler ve nihayet evlencek-
ler.

Bedia öğleden sonra saat ikide paketi
eline aldı. Kapıdan çıkarken kapının
yanındaki aynanın karşısında omuzları-
na dökülen kumral saçlarını uzun uzun
taradın. Dilinle ucile ıslattığı küçük par-
mağının kenarile kışlarını düzeltti.
İnce mantosunu, narin vücudüne sıkı
sıkıya sardı.
Yirmi dakika sonra Ayaspaşadaki a-
partmanlardan birinin üçüncü katın-
daki dairenin kapısını çalıyordu. Zil
işeride titrecek akisler vücede getirirken
Bediannın vücudünün her uzvu da ayrı
raseler, ürpertiler geçiriyordu. Bir sa-
niye sonra o büyük muharrir etile ke-
miş görecekti, tanyacaaktı. Her halde
kırkını geçmiş bir adam değildi. Fakat
şakaklarını örten siyah saçlarının ar-
sında haline, tavırına garib bir hâkimiyet
ve ciddiyet veren beşer dalgaları
belirmişti. Muhakkak keskin çizgili mat
ve esmer bir yüzü vardı. İpek bir rob-
dşambrla kendisini karşılayacaktı.
Bedia, dimağında heykelleşen bu ha-
yale o kadar dalmıştı ki kapının ka-
nadının açıldığını hissetmedi:
— Ne istiyorsun kızım?
Diyen ses duymamış olsaydı, o-
rada dakikalarca bakışları yere dikildi
durup kalacaktı.
Aralıktan uzanan beyza saçlı, tatlı
yüzlü bir kadın basıyordu. Bedia hey-
candan kuruyan boğazını ıslatmak için
tükürüğünü yutmak mecburiyetinde
kaldı:
— Şey efendim, dedi, işlenmek için
bırakılmış olan sofrta takımı getir-
dim. Bizzat Orhan Sezer Bey'e vermek
istiyorum.
Yaşlı kadının yüzündeki tebessüm
genişledi:
— Pekâlâ yavrım, öyle ise veriniz!
Bedia bir adım geriye çekildi, paketi
tutun elini giraz daha sıkı ve kapı-
dan aksi tarafa uzaklaştırdı. Tekrar
etti:

— Bizzat kendisine vermek
ruml.
Yaşlı kadının yüzündeki tebessüm
tebessüm bu sefer hafif bir kahkaha
line inkılâbı etti:
— Peki, dedi, işte, iyi ya, bana
riniz. Çünkü Orhan Sezer kızımın
niml.
Bedia, gerigeriye merdiven
kadar çekildi, gözleri büyüyen
kibranakar, ses kışarlık cevab ver-
— Deli misiniz kızım? «Küçük
muharriri Orhan Sezer siz nesin
İrşiniz? O, derin bakışlı, geniş
zunu boylu, mat yüzlü, geniş
bir adam...
— Peki evlâdim, sen hiç be-
gördün mü?
— Görmedim... Fakat...
— Fakat, ne demek?
— Fakat öyle olduğu muhakkak
— Gel, daha yakın gel de sana
latayım yavrım. Orhan Sezer
diğer romanları da yazan hep
Biri çok yerlere olduğu gibi
essencesine de siparişlerimi bez o
yiyorurum da. Şöhretin bazan
fiatın az olması için faydası dokun-
Sokağa çıktığı vakit, serin
zinde çarpınca aklı başına getiren
du. Yanalardaki yaşları kur-
içini çekerek:
— Küçük kalblerin büyük mas-
le karşılamalarına ancak
romandarda tsadıf olduğunu
buk unuttum. Hakiki hayatta
kalblere tabiat en küçük bir
bile çok görüyor!
Diyer mirıldandı. İnce mantosunu
rin vücudüne gımsıkı sararak
doğru yürümeye koyuldu,

